

Panden in depôt

In de afgelopen jaren na het begin van het buitenmuseum zijn ettelijke malen op verschillende plaatsen rondom de Zuiderzee panden vrij gekomen en door het Zuiderzeemuseum verworven. Meestal werden deze panden geschonken. Het betrof in hoofdzaak huizen en werkplaatsen, die in verband met sanering ter plaatse niet konden worden gehandhaafd.

Voor een klein deel konden deze direct worden geplaatst: bijvoorbeeld de vissershuisjes van Paesens, Vollenhove, Wervershoof, de Posthoorn, de Houtloodsen uit Amsterdam en het pand Jonkman, de schilderswerkplaats.

Een ander deel echter kon niet onmiddellijk worden geplaatst. In hoofdzaak in verband met ontoereikende financiën ofwel omdat de daarvoor gekozen plaats nog niet bouwrijp was gemaakt.

Wat dit laatste betreft betekent het dat de materialen van deze huizen, baksteen, houtwerk als deuren, kozijnen en gebinten en bedschotten moesten worden opgeslagen. Daarvoor was echter geen goede accommodatie, overdekte ruimte, meer beschikbaar toen de opslagloods vol was.

In de periode vóór 1970 was deze opslag redelijk goed te realiseren. Maar nadien deden zich meer en meer problemen ten aanzien van de ruimte voor opslag voor in verband met groter aanbod en onmogelijkheid om de depôttruimte uit te breiden. Toch moesten deze aanbiedingen natuurlijk wel worden geaccepteerd omdat deze anders verloren zouden gaan. Ook tijdgebrek speelde de wel af en toe een rol, wanneer van een aanbod moest worden afgezien.

Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat het buitenmuseum bij totale realisatie ongeveer 130 panden, woningen, werkplaatsen, schuren zal moeten omvatten: een compleet klein dorp dus. Er zijn nu op het terrein van het buitenmuseum reeds 25 objecten vrijwel afgebouwd.

In opslag liggen materialen van ongeveer 40 pandjes, waaronder enige uit Enkhuizen, Zoutkamp, Urk, Harderwijk, enz. Ook bevinden zich nog op sommige plaatsen aan de rand van de voormalige Zuiderzee – Volendam, Monnickendam, Zoutkamp – objecten die op afbraak wachten.

Opslag van materiaal in de openlucht is uiteraard wel heel bedenkelijk en betekent dat jaarlijks meer van dit materiaal als verloren moet worden beschouwd. Deze situatie baart de museumdirectie grote zorg. Een van de laatste aanwinsten is een grote opslagloods van bouwmaterialen van de firma Wagtendonk uit Enkhuizen, een materialenloods uit omstreeks 1900 of iets vroeger, die

ook als museumobject tussen de museum-panden past. Deze wordt bestemd voor opslagen behoeve van het bergen van oude bouwmaterialen. Hij komt naast de moderne grote opslagloods die hierdoor tevens enigermate aan het oog wordt onttrokken. Met de bouw van deze nieuwe loods wordt wel de ergste nood gelenigd, maar het is nog geen complete oplossing van het depôt-probleem. De oplossing zou moeten worden gevonden in het zo snel mogelijk herbouwen van de aangeworven panden na afbraak. Maar daarvoor is meer geld nodig dan het huidige jaarlijkse budget.

Het probleem van de laatste jaren is dat het steeds langer duurt voor panden beschikbaar komen door verlenen van sloopvergunningen en daardoor ter plaatse langer leeg staan, hetgeen vaak tot gevolg heeft dat er ter plaatse veel wordt vernield. Maar het museum heeft ook niet genoeg geld beschikbaar om aan te werven materiaal snel te kunnen herbouwen. Zodat dit soms veel te lang op het terrein blijft liggen, dan wel ter plaatse moet blijven voor het kan worden aangebracht. Beide gevallen zijn erg ongunstig voor het behouden van zoveel mogelijk origineel materiaal van deze objecten.

Van de panden, die het buitenmuseum in depôt heeft kunnen er enkele afzonderlijk worden vermeld. Er zijn daaronder enige pandjes uit Enkhuizen, afkomstig van de Breedstraat. Van Harderwijk zijn er een aantal panden overgebracht, die van de Vulderstraat moesten verdwijnen. Er wordt thans nog aan enkele daarvan gebouwd, nadat daarmee al het vorige jaar was begonnen. Er is ook de regelkeet van de Slingerhaan, die behoort bij het pandje Koehool. Er is daarover in Het Peperhuis van december 1975 geschreven. Er zijn enkele huizen, die van oorsprong van Schokland afkomstig waren, maar die goeddeels bij de gedwongen ontruiming van het eiland in 1859 al waren overgebracht naar Kampen en Urk, die eveneens op herbouw wachten. Dan zijn er de panden van Zwartsluis, van het Klein Lage-land, een taanhuis uit Hoorn, een Hinde-looper dijkhuis en een aantal huizen uit Zoutkamp. En dan komen er binnenkort een drietal kalkovens bij van Akersloot, die eveneens moeten verdwijnen. En dat is dan nog maar een greep uit het materiaal in depôt. Betere mogelijkheid voor snellere herbouw is steeds meer urgent!

